

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Lliurament de la medalla de la
Universitat de València a Matilde
Salvador

Discurs del Sr. Rector Pedro Ruiz Torres

València, 31 d'octubre de 2001

ACTE DE LLIURAMENT DE LA MEDALLA DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA A MATILDE SALVADOR

Il.Im.Sr. Director General d'Ensenyaments Universitaris.
Benvolgudes Matilde Salvador i Alejandra Soler i membres de la FUE.
Il.Ima.Sra. Secretària General.
Il.Im. Sr. Burguera.
Excms. i Il.Ims. autoritats.
Senyores i Senyors Claustals.
Amigues i amics.

Amb motiu de la commemoració del cinc-cents aniversari de la fundació de l'Estudi General, la Junta de Govern de la Universitat de València, a proposta de la Comissió Organitzadora, va prendre l'acord de concedir la màxima distinció que contempnen els nostres Estatuts a la Federació Universitària Escolar i a la compositora Matilde Salvador. El Sr. Francesc de Paula Burguera, conegut escriptor i periodista, medalla també de la Universitat de València, ha pronunciat la tradicional *laudatio* i ha destacat amb encert els mèrits que justifiquen aquest reconeixement i el sentit que volem donar a aquest acte.

No és la primera vegada que la Universitat de València ret homenatge a la FUE. El 28 de febrer de l'any passat va ser presentada a l'Aula Magna l'edició facsímil dels set números de la revista *F.U.E.*, publicats de l'octubre del 1932 a l'abril del 1933. En va ser possible l'edició gràcies a l'interès i la tenacitat de Salvador Albiñana, aleshores comissari de l'exposició «Cinc Segles i un dia», de María Fernanda Mancebo i de Francesc Pérez Moragón. María Fernanda Mancebo, autora d'un important llibre publicat al final dels vuitanta sobre la FUE i la Universitat de València durant la guerra civil, en la presentació del facsímil remarcava el que va representar en el seu moment l'esmentada organització estudiantil. En ella, en efecte, dipositaren les seues esperances tots els qui lluitaven per una universitat laica, progressista i partidària de l'alliberament de la dona; per una universitat autonòma -com fa un moment ens recordava Francesc Burguera-, compromesa en la defensa de les llibertats polítiques; per una universitat moderna, renovada en els seus mètodes d'ensenyament, capaç de projectar-se en la societat per fer que la cultura i la ciència penetrassen en tots els sectors socials. Més tard, la FUE va esdevenir un referent quasi mític per als universitaris que als anys del franquisme i de la transició a la democràcia reiniciaven aquesta lluita interrompuda per la guerra i cruelment reprimida pel règim de Franco. Era l'encarnació de la legitimitat històrica i de la dignitat humana. Avui dia, sembla com si l'homenatge de la Universitat de València no fos solament cosa de fets procedents del passat. Sens dubte és de justícia reconèixer el mèrit extraordinari de la FUE, dels estudiants que als anys trenta van dur a terme una tasca important en favor de la reforma i la modernització de la universitat, d'aquest grup d'antics membres de la FUE, autèntics supervivents d'una època extremadament difícil, que van mantenir viva l'esperança en un futur millor.

Però, a més a més, entre nosaltres predomina la consciència que el canvi que s'ha produït i que per fortuna ens separa de la universitat de fa a penes tres dècades, ha anat precisament en la direcció de moltes de les idees de la FUE, per la qual cosa la

seua lluita està present a la nostra Universitat com un fet que tenim recent i encara és actual. Més quan, tal com passa ara, hi ha fonament per pensar que l'anunciada reforma universitària no camina en el sentit de la modernitat i del progrés, sinó en una direcció estantíssima i reaccionària, plena de desconfiança cap a allò que actualment representa la institució universitària.

Quant a la nostra estimada Matilde Salvador, la passió de la qual per la música ha anat sempre unida a una actitud de compromís en defensa de la identitat, de la llengua i de la cultura pròpies dels valencians, tampoc no és la primera vegada que la universitat li ret homenatge. La Universitat Jaume I li va concedir la seua medalla en l'acte d'obertura del curs 98-99, en un merescut reconeixement a la seua trajectòria, que és la d'una gran compositora nascuda a Castelló de la Plana, amb una carrera i una vitalitat excepcionals. La nostra Universitat va inaugurar, el 9 de juny de 2000, la Sala que porta el seu nom a l'edifici emblemàtic en que ara ens trobem, el de la Nostra Antiga Universitat. Matilde Salvador té una obra musical molt àmplia i diversa. La seua obra vocal posseeix una notable inspiració melòdica i és molt depurada i personal. Dos ballets, *El segoviano esquivo* i *El sortilegio de la luna* han estat representats en diversos països d'Amèrica i d'Europa, i la seua música escènica i operística destaca ben especialment; en particular, *La filla del rei Barbut*, estrenada a Castelló de la Plana el 1943, després de vèncer les dificultats de la censura, i l'òpera *Vinatea*, estrenada al Teatre del Liceu de Barcelona el 1973, sobre textos de Xavier Casp. Ha compost peces simfonicocorals, com *Les hores*, sobre textos del poeta Salvador Espriu, i la *Missa del Lledó*; ha musicat poemes de Bernat Arola, Xavier Casp, Joan Fuster, Francesc de Paula Burguera etc. Avui, amb motiu de l'acte de concessió de la Medalla de la Universitat de València, hem pogut gaudir de la seua música i de la poesia que va ser font i suport de la seua inspiració, tot unint així dos llenguatges tan distints i tan complementaris.

La compositora Matilde Salvador i els membres de la FUE que són avui amb nosaltres no reben en aquest acte un homenatge mogut únicament pel record dels seus mèrits, que són molts i, sens dubte, van ser tinguts en compte per la Junta de Govern de la Universitat de València. Ara que estem arribant al final de la commemoració dels Cinc Segles de la Universitat de València, aquestes dues Medalles que es concedeixen amb caràcter extraordinari tenen també un altre sentit per a la nostra universitat. Aquells estudiants de la FUE en temps de la Segona República, aquesta eternament jove Matilde Salvador, que iniciava llavors la seua carrera musical, tots ells amb les seues idees avançades, el seu talent polític o artístic i el seu compromís cívic, són els contemporanis d'una universitat com la nostra, que no va poder sorgir aleshores, però que ara està present, disposada a recordar que la història la fan dones i homes imprescindibles, com son els que avui acaben de rebre l'homenatge de la Universitat de València.